

Bernard Filarski (1880–1940)

Urodził się 9 października 1880 r. w Lubawie, w rodzinie Mariana i Pauliny z d. Stawskiej. Był młodszym bratem księdza Franciszka Filarskiego (1873–1931), aktywnego działacza społeczno-narodowego.

Początkowo kształcił się w szkole powszechnej, a następnie w protogimnazjum w Lubawie. Naukę kontynuował w gimnazjum w Chełmnie dzięki wsparciu Towarzystwa Pomocy Naukowej. Działał tam w Towarzystwie Filomatów, które zrzeszało polskich uczniów organizujących tajne kółka nauczania historii i języka polskiego. W związku z tą działalnością trafił przed pruski sąd. W ramach tzw. procesu toruńskiego został skazany na karę tygodniowego więzienia i usunięto go z chełmińskiego gimnazjum. Egzamin maturalny złożył w gimnazjum w Tucholi. Po maturze wyjechał do Monachium, gdzie studiował medycynę.

Po ukończeniu studiów powrócił najpierw na krótko do Tucholi, a w 1908 r. osiadł w Gdańsku, gdzie otworzył własny gabinet stomatologiczny. W 1914 r. ożenił się w Wiktorią z d. Daszyńską, z którą miał siedmioro dzieci: Zbigniewa, Marię, Wandę, Krysytę, Zofię, Helenę i Stanisława.

Zaangażował się w działalność polskich organizacji: Towarzystwa Ludowego „Jedność”, Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia” i Związku Młodzieży Kupieckiej. W 1909 r. został współzałożycielem i udziałowcem Spółki Wydawniczej „Gryf” z siedzibą w Kościerzynie, która wydawała m.in. miesięcznik „Gryf”.

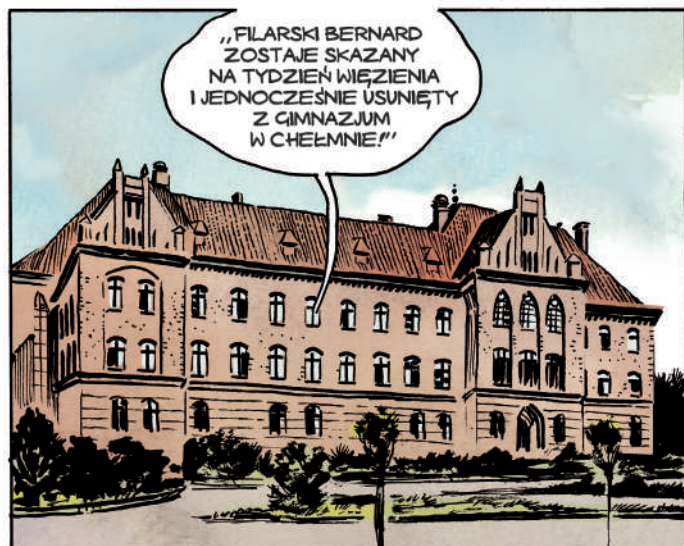
Pod koniec I wojny światowej Filarski włączył się w działania niepodległościowe, ściśle współpracując z dr. Franciszkiem Kręckim, dowódcą Organizacji Wojskowej Pomorza przy Komisariacie Naczelnej Rady Ludowej w Gdańsku.

Po ustanowieniu Wolnego Miasta pozostał w Gdańsku. W 1921 r. uzyskał tytuł doktora nauk medycznych na Uniwersytecie w Królewcu. W tymże roku objął posadę lekarza w Dyrekcji Kolei Państwowych w Gdańsku, cały czas prowadząc prywatny gabinet dentystyczny przy ul. Długiej. W 1929 r. został również etatowym lekarzem w Gimnazjum Polskim.

Mimo licznych obowiązków był niezwykle aktywny na polu kulturalnym i społecznym. W 1922 r. został współzałożycielem Towarzystwa Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku. Udzielał się w Macierzy Szkolnej, Klubie Sportowym Gedania, Polskim Klubie Morskim, Kole Przyjaciół Związku Harcerstwa Polskiego, Towarzystwie Czytelni Ludowych. Przynależał też do Gminy Polskiej Związku Polaków.

1 września 1939 r. został aresztowany przez Niemców i uwięziony w Victoriaschule. Przeszedł przez więzienie przy Schießstange (obecnie ul. Kurkowa) i obóz w Nowym Porcie. Ostatecznie trafił do obozu Stutthof. W Wielki Piątek 22 marca 1940 r. znalazł się w grupie 67 wybitnych działaczy z Gdańska i Pomorza, którzy zostali przez Niemców rozstrzelani. W 1947 r. jego szczątki zostały ekshumowane i uroczystie pochowane 7 kwietnia 1947 r. na Cmentarzu Ofiar Terroru Hitlerowskiego na gdańskiej Zaspie.

W CZASIE SWOJEJ NAUKI W GIMNAZJUM W CHEŁMNIE BYŁ AKTYWNYM CZŁONKIEM TOWARZYSTWA FILOMATÓW. W 1901 R. ZA SWOJĄ DZIAŁALNOŚĆ STANĄŁ PRZED PRUSKIM SĄDEM W TORUNIU.

BERNARD FILARSKI PROWADZIŁ W GDAŃSKU SWOJĄ PRYWATNĄ PRAKTYKĘ STOMATOLOGICZNĄ. BYŁ LEKARZEM SPOŁECZNIKIEM, BARDZO CZĘSTO UDZIELAŁ BEZPŁATNYCH PORAD POLAKOM MIESZKAJĄCYM W GDAŃSKU. POD JEGO OPIEKĄ DENTYSTYCZNĄ POZOSTAWALI TAKŻE UCZNIOWIE GIMNAZJUM POLSKIEGO.

BERNARD FILARSKI STARAŁ SIĘ RÓWNIEŻ POMAĞAĆ FINANSOWO I MATERIALNIE POLSKIM UCZNIOM I STUDENTOM POLITECHNIKI NA TERENIE WOLNEGO MIASTA GDAŃSKA.

PRZED I WOJNĄ ŚWIATOWĄ BERNARD FILARSKI BYŁ ZAANGAŻOWANY W TAJNE SZKOLNICTWO NA TERENIE GDAŃSKA.

BERNARD FILARSKI I DR FRANCISZEK KRĘCKI ZAŁOŻYLI NA TERENIE WMG ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO.

Bernard Filarski – zadania

1. Zakoloruj w diagramie nazwy miast, z którymi związany był podczas swojego aktywnego życia Bernard Filarski. Pozostałe litery utworzą hasło. Postaraj się je wyjaśnić własnymi słowami. Możesz korzystać z pomocy encyklopedii.

F	L	U	B	A	W	A	I
G	D	A	Ń	S	K	L	O
T	U	C	H	O	L	A	M
A	T	O	R	U	Ń	C	I

HASŁO:

2. Przeczytaj poniższe zdania. W nawiasie zakresł ich prawidłowe zakończenie.

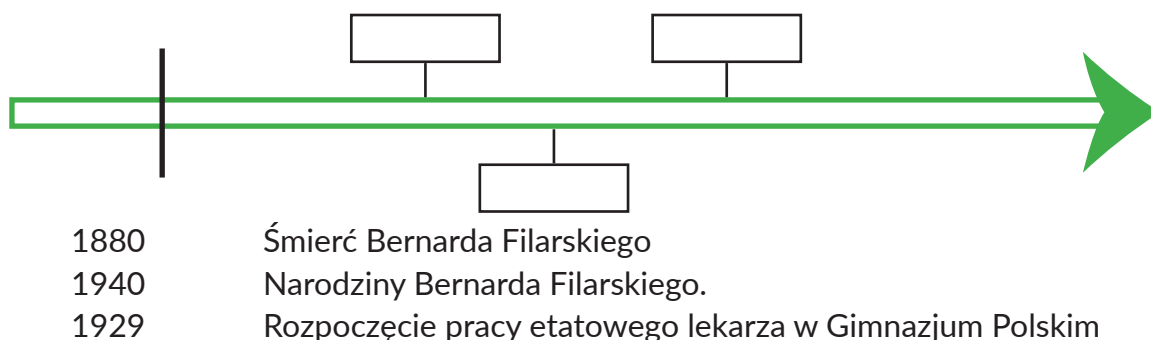
Po wojnie szczątki Filarskiego zostały pochowane na cmentarzu (na Zaspie/na Srebrzysku).

Tytuł doktora nauk medycznych uzyskał na (Uniwersytecie w Królewcu/Uniwersytecie Warszawskim).

Bernard Filarski studiował medycynę na (Uniwersytecie w Monachium/Uniwersytecie w Królewcu).

Bernard Filarski otworzył swój własny gabinet stomatologiczny w (Gdańsku/Gdyni).

3. Na osi czasu zaznacz daty związane z życiem i działalnością Bernarda Filarskiego. Następnie połącz daty i wydarzenia (1880, 1929, 1940).

4. Oblicz, ile lat minęło od:

Uzyskania przez Bernarda Filarskiego tytułu doktora nauk medycznych (1921)

Zamieszkania Bernarda Filarskiego w Gdańsku (1908)

5. Rozwiąż szyfr. Wpisz odpowiednie sylaby w wyznaczone miejsca (np. A1-NI), aby dowiedzieć się, w jakim towarzystwie Bernard Filarski pełnił przez kilka lat funkcję jednego z prezesów. Określ, czym zajmowało się to towarzystwo.

A3	A5	F6	E1	D4	E4	A1	D6	B5	C3

	1	2	3	4	5	6
A	NI	GDY	TO	GE	WA	WE
B	LO	SKIE	NIE	SO	DO	KÓŁ
C	TNIA	WIEC	WYCH	ZA	KRA	RUŃ
D	WO	NIA	GMI	CZY	DA	LU
E	STWO	SKA	DNO	TEL	WAR	SZA
F	NIE	NIA	WA	POL	HEL	RZY

